

جوغارى ساپالى دامۇ سىندى ماڭداي الدى مىندەتتى ناقتى، ەگجەي ـ ئەگجىلى يىگەرەمىز

□ انار بۇلت \ شىنچياڭ گازەتىنىڭ ئىلتىشى لىۋ شياڭ

“داداى 5 جىل جاپپاي سوتسىيالىستىك وسىزماماندانغان مەمەلەكەت قۇرۇ باساتمامىسنا قادام باساتىن شەشۇشى مەزگىل ـ ۋىمىز پارتىا 20 – قۇرلىتاينىڭ رۇخىن شىكەرلىەي ۇيرەنىپ، دايەكتىلەندىرىپ، ئىناققاندىرىپ، جوغارى ساپالى دامۇدى ەكونومىيالىق، قوعامدىق دامۇدىڭ ۋارقايىسى چاقتا ـ رىبەن، ۋارقايىسى بۇندارىبەن ساپاقتاستىرامىز“. بۇل كۇند ـ دەرى قىزمەت ورنىنا قايتىپ كەلگەن تۇرپان قالالىق پارتكوم ـ نىڭ ورنىباسار شۇجىي، قالا باستىعى، ۋاكىل قايسار قىۇم جەرگىلىكتى ورنىنىڭ ۋىس جۇزىندىگىمەن تىغىز بىرلەستە ـ رىپ، وي جەلىسىن رەتتەپ، تۇيىندى ايقىنداپ، نىسانانى بەلگىلەدى ـ ول مىنالاردى ۋىمىلدىردى: تۇرپان جاڭا دامۇ ۇستانىمىن ۋىمىر تۇتاس باسشىلققا الۇعا تاباندى بولپ، ۋۋىل شارۋاشلىعى ارقلى قالانى ورنقىتىرۇ، ونەركاسپ ار ـ فىلى قالانى كۇشەيتۇ، مادەنىيەت ـ ساياحات ارقلى قالانى گۇلدەندىرۇ، ەكولوگىيالى قالا قۇرۇ” جالىپى تۇلعالىق وي جەلىسى بويىنشا، جاڭا قوزغالىس ونەركياسىن، تىڭ كاسپ سالاسىن، جاڭا كاسپتىك كۇيدى بەلسەنە جەتىلدىرىپ، بۇكىل شىنچىياڭداى ەكونومىكانى جوغارى ساپالى دامىتۇدان ۇلكى كورسەتۇ رايونىن سومداۇعا كۇش سالىپ، جوغارى ساپالى دامۇ سىندى ماڭداي الدى مىندەتتى شىنايى، ەگجەي ـ ئەگجەيلى يىگەرەدى.

تۇرپان اتى ايگىلى “قاۋىن ـ قارىمىز، جەمسى ـ جىدەك مەكەنى“، تاماشا شارت ـ جاعداي مەن وزگەشە كېلىماتى بۇل ارانىڭ قاۋىن ـ قارىمىزىن، جەمسى ـ جىدەگىن بال تانتە ـ تى. “جاڭا جورىقتا تۇرپان باياغىسىنداى ۋبال تاتىغان كاسپ سالاسىن“ سوڭىنا دەيىن جۇرگىزەدى“. قايسار قىۇم مىنالار ـ دى ۋىمىلدىردى: ۋجۇزىم، قاۋىن ـ قارىمىز، قۇرىلغى ۋىل شارۋاشلىعى، ەرەكشە مال شارۋاشلىعى سىندى “4 ۋمىرى ەرەكشە ۋىل شارۋاشلىعى كاسپ سالاسىن“ ۋىمىر تۇتاس جوسپارلاپ مىقتى يىگەرىپ، ۋجۇزىم كاسپ سالاسىن تۇتاس تىزبەكتە كورنەكتىلەندىرە دامىتىپ، تۇرپان ۋجۇزىمىنىڭ “التىن ۋرپىتى ماڭدايشالغىن“ چارقىراتىپ، ۋىل ـ قىستاقتى گۇلدەندىرۇ سىندى وسى ۋىمىر “ەڭ كۇشى بايۇ جولىن“ تىغىللىقتى ىلگەرلەتەدى.

وسى زامانىعى كومىر جىمپا ونەركاسىي، “جەل، كۇن“ جاڭا ەنەركياسى، مۇناي، مۇناي جىمپا بازاسى... ونەركاسىپ تۇرپانىنىڭ تاغى ۋىمىر تانىسقىسى. بۇكىنگى كۇندە، تۇرپان قا ـ لاسىنىڭ ونەركاسپ كاسپ سالاسىنىڭ تۇرلەرى كۇن ساناپ تولقىتانىپ، ونەركاسپ ەكونومىكاسى ۇتمىدى دامۇ، جەدەل دامۇ ارانىسنا تۇستى. قايسار قىۇم بىلاي دەپ قارادى:

كەلەسى قادامدا، جاڭا تىپتى ونەركاسپتەندىرۇدىڭ جەتەك ـ

شىلىك رولىن كورنەكتىلەندىرىپ، كومىر ەلەكتىرى، كومىر جىمپا ونەركاسىي، مۇناي ـ تابىعى گاز جىمپا ونەركاسىي، جاسىل، جاڭا ەنەركىيا سىياقتىلاردى توڭىرەكتەيى وتىرىپ كاسپ سالاسى تىزبەگىنىڭ ساپاسىن جوغارىلاتۇدى، مولشە ـ رىن كوپەيتۇدى، ونىمىدىلگىن ارتتىرىۇدى ىلگەرلەتىپ، كاسپ سالاسى شوغىرىن قالىپتاستىرۇعا ساپكەسىپ، ۋوز جە ـ رىندە مانەرلەۇ، ۋىستىرۇ سالىستىراماسىن كۇشەيتىپ، بايلىق باسىمدىغىن كاسپ سالاسى باسىمدىغىنا جانە ەكونومىيالىق باسىمدىققا شىن مانىندە اينالدىرادى.

تۇرپانىنىڭ تارىخى ۇزاق، تارىخى مۇرالارى، مادەنىيەت ـ مايەگى مول بولپ، كوپتەگەن ساياحاتشىلاردىڭ ساياحاتتايد ـ تىن نىسانالى جەرى. “ۋىزىمىزدىڭ وزگەشە مادەنىيەت بايلىم ـ جىمىزدان قايتىكەندە مادەنىيەت پەن ساياحاتتى ۋتىپتى دەە ويداعىداي توغىستىرۇعا بولاتىندىعى جونىندە ۋىمىز بەلسەند ـ دى نىزدەنىستىر جاساپ كەلەمىز“. قايسار قىۇم بىلاي دەدى: سوندىقتان تۇرپان مەمەلەكەتنىڭ مادەنىيەت جانە سا ـ ياحاتتىق تۇتىنۇ سناق تۇيىنى قالاسى قۇرىلىسى قىزمەتىن بەلسەنە ىلگەرلەتىپ، ساياحاتنىڭ تىڭ كاسپتىك كۇيىن، جاڭا فورماسىن، جاڭا ۋنىمىن بار كۇشپەن دامىتىپ، الەم ـ دىك تارىخىي مادەنىيەت اىگىلى قالاسىن، دۇنيە ۋجۇزى دارە ـ جەلى ساياحاتتاۇ نىسانالى ورنىن، مەمەلەكتىنىڭ، تۇتاس وڭىرلىك ساياحاتتان ۇلكى كورسەتۇ رايونىن، بۇكىل شىنچىياڭنىڭ مادەنىيەت ـ ساياحاتىن شىكەرلەيى توغىستىرۇ ـ دان ۇلكى كورسەتۇ رايونىن، بۇكىل شىنچىياڭدا ساياحاتتىق جىناۇ ـ جونەلتۇ ورنىن سومدايدى. مادەنىيەت جانە ساياحات ـ تىڭ قاباتتاسۇ اسەرى مادەنىيەت ـ ساياحات كاسپ سالاسىندا، ۋسوز جوق، اناعۇرلىم كۇشى دامۇ ارىنىن اىگىلەيدى. مىڭداغان جىلدىلاردان بەرى كارىزىدىڭ تۇنىق اعىنى تۇرپانىنىڭ سان ۇرپاق ادامىن اسراپ كەلەدى. وتتى القاپتا جاساپ چاتقان ۋر ۇلت بۇقاراسى سۇدىڭ وسىناۇ مەكەن جونىنەن ماڭىز دىلغىن ابدەن بىلىەدى. “سۇ بىسايلىغىنىڭ پايدالانۇ ونىمىدىلىگى قانشاما جوغارىلاغان سايىن، ۋىمىزدىڭ دامۇ گەڭىستىگىمىز سونشالىق كەڭەيە تۇسەدى“. قايسار قىۇم مىنالاردى ۋىمىلدىردى: سۇ ۇنەمدەۇ، سۇ ساقتاۇ، سۇ چەتكىزۇ ماسەللەرىن ۋىمىر تۇتاس جوسپارلاپ، ويداعىداي ستەپ، تۇرمىسقا پايدالانىلاتىن سۇ، وندىرىسكە پايدالانىلا ـ تىن سۇ، ەكولوگىياعا پايدالانىلاتىن سۇ سىندى “ۇش سۇدى بىردەي رەتتەشۇدى“ ىلگەرلەتىپ، جەر ۋىستى سۇلارى، جەر استى سۇلارى سىندى “ەكى سۇدى بىردەي بىساقىرىپ“، تۇرپانىنىڭ جوغارى ساپالى دامۇنىنا مول سۇ قاينارىن قوسادى.

پارتيا 20 - قۇرلتايىنىڭ رۇخىن جاپپاي شىكەرلەي ۇيرەنەيىك، ۇگىستەيىك، دايەكتىلەندىرىمىك

پارتيا ۋاكىلدەرىنىڭ جۇرەك ۋىسوزى

ۋاكىل قايسار قىۇم:

جوغارى ساپالى دامۇ سىندى ماڭداي الدى مىندەتتى ناقتى، ەگجەي ـ ئەگجىلى يىگەرەمىز

□ انار بۇلت \ شىنچىياڭ گازەتىنىڭ ئىلتىشى جاڭ يانفاڭ

“كوپشىلىكتىڭ ئاپسىراماسىن ارقىلاپ بەيچىيىگگە بارىپ قۇرلىتايعا قاتىناسىپ، خالىق سارايىنا كىرىپ، سول جەردە باس شۇجى شي جىنپىڭ جاساغان پارتيا 20 – قۇرلىتاينىڭ بايانداسىن تىڭداغانىمىدى شەكسىز ماقتانىش سەزىنەمىن!“ 10 – ايدىڭ 28 – كۈنى شاپشال سىبە ۋتونومىيالى ۋادانى ناداچى نيۇلۇ ۋىلى ناداچى نيۇلۇ قىستاعىندا پارتيا 20 – قۇرلىتاينىڭ ۋاكىلى لي يىڭ با ـ ياندامانى مۇقيات ۇيرەنىپ، ەندىگى جەر ـ دەگى ۇگىت لەكياسىنا دايسىندالدى، ول ۋىمىزنىڭ كوركەندىرىن، ەستىگەندىرىن، اسەرىن، پارتيا 20 – قۇرلىتايى جەتكىزگەن چاقسى ھابارلاردى تۇگەلدەي ۋىلدىاستارعا ايتىپ بەرمەك.

55 جاستاعى لي يىڭ خالىق تۇرمىسى مەن ۋىل ـ قىستاقى گۇلدەندىرۇ مازمۇنىنا ايرىقشا نازار ۋىداردى. “مەملەكەت دەگەند ـ مزى خالىق، خالىق دەگەنمىز مەمەلەكەت. پارتيا 20 – قۇرلىتاينىڭ بايانداسىندا تۇرغىن ۇي، قارىتساردى كۇتىمىدەۇ، مەمدۇ، جۇمىستانۇ سىياقتى بۇقارا كوڭىل ۋبولىپ وتىرغان ماسەللەرگە تۇگەلدەي ورنالاستىرۇ جاسالدى“. ول بىلاي دەدى: باياندامانىڭ ۋزىرىمىز ۋسوز ـ سويلەمىندە پارتيامىزدىڭ خالىققا بولغان تەرەڭ نىتا ـ فىقلاسى مەن مۇندالاپ، كوپشىلىكتىڭ جۇ ـ رەگىنە وزگەشە جىلۇ ۇيالاتتى.

رىندىلارىنىڭ، مادەنىيەتنىڭ، ەكولوگىياسى ـ نىڭ، ۇيىمىدارىنىڭ كوركەيۇىن تىغىللىقتى ىلگەرلەتۇ، “ۋىل ـ قىستاق ەرەكشە كاسپ سالاسىن دامىتىپ، دىقانداردىڭ كە ـ رىسىن ارتتىرىپ، بايۇ ارانىسىن كەڭەيتۇ“... وسى مازمۇندار لي يىڭگە بولاشاقتا ۋىل ـ قىستاقنىڭ كەسەك تابىسقا جەتەۋدەگى جاڭا ۋورىس، وسىزاماندىغان مەمەلەكەت قۇرىلمە ـ سىن ىلگەرلىتەۋدەگى جاڭا شياقاس مايدانى ەكەنىن تەرەڭ سەزىندىردى. “ۋىمىز چاقسى ورايعا ۋدوپ كەلىپ وتىرمىز، دامۇعا بولغان

جاڭا داۋىردەگى جاڭا جورىقتىڭ ساياسي جارناماسى جانە ارەكەت تۇغىرناماسى

□ ۋتونومىيالى رايوندىق پارتكوم پارتيا مەكتەبىنىڭ (اكىمشىلىك شۇەيۋان) ۇنەمىلىك سىستەرگە جاۋاپتى ورنىباسار مەكتەپ (شۇەيۋان) باستىعى لىۋ چۇانشان

جۇڭخۇا ۇلتىنىڭ ۇلى گۇلدەنۇىن جاپپاي ىلگەرد ـ لەتۇ — پارتيا 20 – قۇرلىتايى بايانداسىنىڭ ما ـ ڭمىزدى مازمۇنى، جاڭا داۋىردەگى جاڭا جورىقتاعى جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتياسىنىڭ بورشى مەن مىندەتى، جۇڭگو ۇلگىسىندەگى وسىزاماندىندىرۇ — جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتياسىنىڭ باسشىلىغىنداعى سوتسىيالىستىك وسىزاماندىندىرۇ، وندا ۋر ەلدىڭ وسىزامانداۋىنىنداعى ورتاق ەرەكشەلىك بولۇمەن قاتار، ۋوز مەمەلەكتەمىزدىڭ جاعايدىن نەگىزى ەتكەن جۇڭگوشا ەرەكشەلىك بار. بايانداما جۇڭگو ۇلگىسىندەگى وسىزاماندىندىرۇدىڭ بەس چاقتاعى “جۇڭگوشا ەرەكشەلىگىنە“ تۇيىندى تۇردە تالداۋ

جاساپ، توغىز چاقتاعى “ماندىك تالابىن“ تۇڭغىش رەت العا قويىپ، “ەكى ساتىداعى“ سىرتتەگىيالىق ورنالاستىرۇدى قايتالاي دارىپتەپ، بەس چاقتاعى “كەلەلى پرىنسىپتى“ تۇڭغىش رەت ايقىنداپ، جۇڭگو ۇلگىسىندەگى وسىزاماندىندىرۇ جونىندە جۇبەلى بايىمداۋ قالىپتاستىرىپ، “ۇش ۇلكەن زاڭ ـ دىلىق“ جونىندە تانىمنىڭ تىڭ سەكرۇىن جۇزەگە اسردى.

پارتيا 20 – قۇرلىتاينىڭ بايانداماسى جاپپاي سوتسىيالىستىك وسىزاماندىغان مەمەلەكەت قۇرۇ جو ـ نىندە جۇبەلى جوبا جانە سىرتتەگىيالىق ورنالاستىرۇ جاساپ قانا قالماستان، جۇڭگو ۇلگىسىندەگى وس ـ زاماندىندىرۇدىڭ باي مازمۇنىن دا بەيىنەلەدى. مۇندا جوعارى ساپالى دامۇ — ماڭداي الدى مىندەت: ۇققۇ — اعارتۇ، عىلىم ـ ەنخىيكا، دارىندىلار — نەگىزدىك سىرتتەگىيالىق تىرەك؛ جالىپ بارىستىق خالىق دەموكراتىياسى — تىيەسلى ۋمانى؛ مەملەكەت ـ تى جاپپاي زاڭمەن باسقارۇ — اينالىم ارناسى؛ جۇڭگوشا سوتسىيالىستىك مادەنىيەت — رۇخانىي كۇش؛ خالىق تۇرمىسىنىڭ قۇت — دىسىن ارتتىرۇ — ماندىك تالاب؛ ئابىعاتقا قۇرمەت ەتۇ، ئابىعاتقا بە ـ يىمدەلۇ، ئابىعاتتى قورعاۇ — شكى تالاب؛ مەملە ـ كەت حاۋىپسىزدىگى مەن قوعام ورنىقتىلىعى —

ۋاكىل لي يىڭ:

“ساۋساق ۇشىنداعى ەكونومىكانى“ دامىتىپ، كوركەم بولاشاقتى “كەستەلەيمىز“

ۋىمىزدىڭ كووپەراتىۋتەگى كەستەشى ايدەلەر تىككەن، مەن دە تىگە الامىن دەيمىن ماقتا ـ نىشەين“، ـ دەدى لي يىڭ، وسى رەتكى قۇرلىتايعا قاتىناسۇ ارقلى ول كەستە مادەنىە ـ تىنىڭ مازمۇنىن بايتۇ، “ساۋساق ۇشىنداعى ونەردى“ قايتكەندە “ساۋساق ۇشىنداعى ەكونومىكاغا“ اينالدىرۇ جونىنەن وزىندىك تىڭ وي قورنىتىپ قايتتى.

لي يىڭ بىلاي دەدى: قازىر سەلبەس ـ تىك كووپەراتىۋىمىزدىڭ كەستە بۇيىمدارىن تۇتىنۇشلار، نەگىزىنەن، ورتا جاستاعىلار مەن قارىتتار، گەگەر ۋاستۇرلى كەستەنىڭ تىىڭ ھىمرشەڭدىك كۇشىن قاۋلاتامىز دەسەك، وندا ۇزدىكىسىز جاڭالىق اشىپ، جاستارعا ۇنايتىن ەلەمەنتتەر نەگىزىپ، ۋداسىتۇر مەن جاڭا ۇلگىنى توغىستىرۇىمىز كەرەك، وسىلاي بولغاندا كەستە بۇيىمدا ـ رىن جاستار ۋتىپتى دە قۇانسا قارسى الاتىن بولادى.

ەندى ۋىمىر جاعىنان، لي يىڭ كەستە ـ شىلىك ونەردى جالغاستىرۇدان الڭىداپ تا وتىر ـ كەستەشلىك ونەرى ۇيرەنۇگە وڭاي بولغانىمەن وعان سىسلۇ قىىن، ۇاقت جۇسۇاۇدى، ەڭبەكتەنۇدى، تاباند ـ دىللىقتى قاچەت ەتەدى، كوپتەگەن جاستار ستەشۇدى قالمايدى. لي يىڭ تۇرغان سەلبەستىك كووپەراتىۋىندەگى ەڭ جاس كەستەشنىىڭ ۋوزى 40 جاستان اسقان. پارتيا 20 – قۇرلىتاينىڭ اشلۇى جۇڭخۇا ـ نىڭ تاڭداۋلى ۋداستۇرلى مادەنىيەتىنە مۇرا ـ گەرلىك ەتۇگە جانە ونى اسفاقتاتۇعا ۋمان بەرىلەتىندىگىن اڭغارتتى، بۇل وعان زور سەنىم سىيلادى.

“كەلەسى قادامدا، وزگە كەستەشى ايدەلدەر مەن بىرلەسىپ، ۋىلدىاعى جاستاردى بەلسەندى تۇردە سەلبەستىك كووپەراتىۋىنە كىرۇگە اتتانىسقا كەلتىرىپ، كوركەم بولا ـ شاقتى كوپشىلىكپەن بىرگە ەكەستەلەيمىز“، ـ دەدى لي يىڭ، ـ سونمەن بىرگە الەۋمەت ـ تىك يىگىلك قىمىلدارىن كوپىرەك ورسىتە ـ تىپ، جاستار مەن جاس وسپىرىمىدەرگە كەستەشلىك ونەرىن كورسەتىپ، سىبە ۇلتىنىڭ كەستەسىن ۇرپاقتان ـ ۇرپاققا جالغايىمىز.

نەگىز، العى شارت؛ خالىق ارمايىسىن دۇنيە جۇزىند ـ دەگى بىرەگەي ارىيا ەتىپ قۇرىپ شىعۇ — سىترا ـ تەگىيالىق تالاب؛ پارتيانىڭ پارمەندى باسشىلىعى — ۋتۇبىرلى كەپىل.

جۇڭگو ۇلگىسىندەگى وسىزاماندىندىرۇ پارتيا 18 – قۇرلىتاينىان بەرگى شي جىنپىڭ جولداستى ۇيىتى ەتكەن پارتيا ورتالىق كومپىتەتىنىڭ نازارىبا ـ لىق جانە امالياتتىق چاقتاعى جاڭالىق اشۇى، تابىس ـ قا جەتۇى سانالادى، وندا شي جىنپىڭ جاڭا ەداۋىر جۇڭگوشا سوتسىيالىزم يدەياسىنىڭ تۇرىسى، كوز ـ قاراسى، ۋدىسى قامتىلغان، بۇكىل پارتيانىڭ، بۇكىل ارمىيانىڭ، بۇكىل ەلدەگى ۋر ۇلت خالىقنىڭ جۇڭخۇا ۇلتىنىڭ ۇلى گۇلدەنۇىن جاپپاي ىلگەرد ـ لەتۇ جولىندا نىنتىماقتاسا كۇرەس جۇرگىزەتىن ارە ـ كەت باعدارناماسى.

ۇشىنىشى، جاپپاي سوتسىيالىستىك وسىزا ـ ماندانغان مەمەلەكەت قۇرۇدىڭ، جۇڭخۇا ۇلتىمى نىڭ ۇلى گۇلدەنۇىن جاپپاي ىلگەرلەتۇدىڭ تە ـ تىگى پارتىادا ەكەندىگىن باسا دارىپتەدى

جاپپاي سوتسىيالىستىك وسىزاماندىغان مەملە ـ كەت قۇرۇدىڭ، جۇڭخۇا ۇلتىنىڭ ۇلى گۇلدەنۇىن جاپپاي ىلگەرلەتۇدىڭ تەتىگى پارتىادا. جۇڭگو ۇل ـ گىسىندەگى وسىزاماندىندىرۇ جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىياسى باشىلىق ەتكەن سوتسىيالىستىك وسىزا ـ مانداندىرۇ ەكەندىگىن، ۋسوز جوق، تەرەڭ تانىۇ، پارتيانىڭ جاپپاي باسشىلىغىنا، ۋسوز جوق، باستان ـ اياق تاباندى بولۇ جانە ونى كۇشەيتۇ كەرەك.

پارتيا 18 – قۇرلىتاينىان بەرى، پارتىيانى جاپپاي قاتاڭ باسقارۇ ارقلى پارتيا شىندەگى كوپ ـ تەگەن كورنەكتى ماسەللەردى شەشتىك، پارتيا نىشنىتىق، بىلىقپالىق، كوركەيۇ، قۇلدىراۋ سىندى تارىختىڭ قايتالانۇىنان قۇتلۇدىڭ وزىنە ـ ۋوزى توگكەردىس جاساۇ سىندى ەكىنشى جاۋابىن تاۋىپ شىقتى، ايتسەدە پارتيا ۋدوپ كەلگەن “تىورت ۇلكەن سىناق“ پەن “تىورت ۇلكەن حاۋىپ“ ۇزاق ۇاقت ۋھىمىر سۇرەدى. (جالعاسى 4 ـ بەتتە)